

Καρνάβαλος - Προσωπείο ή πρόσωπο; (Αρχ. Γρηγόριος Κωνσταντίνου, Ιεροκήρυκας Ι.Μ. Κασσανδρείας)

Categories : [ΑΝΕΠΙΚΑΙΡΑ](#)

Date : Μαρτίου 6, 2008

"Να τον προσέξετε εφέτος τον Καρνάβαλο με σεβασμό και βαθύ στοχασμό. Είναι πανάρχαιο το φαινόμενο, και είναι φαινόμενο βαθύτατου και αγχώδους αιτήματος της ψυχής του άνθρωπου, να λυτρωθή από την καθημερινή του υποκρισία, με μίαν έξαρση ανωνύμου, διονυσιακής νέας υποκρισίας. Είναι τραγική μορφή ο Καρνάβαλος. Ζητεί να εκκενώση, ότι υπάρχει απωθημένο μέσα εις το υποσυνείδητό του και να ελευθερωθή, αλλ' η ελευθερία δεν υπάρχει, η τραγωδία του Καρνάβαλου παραμένει άλυτη. Το βαθύτατο αίτημά του είναι να μεταμορφωθεί. Εδώ λοιπόν είναι η θέσις της Εκκλησίας, κοντά στον Καρνάβαλο, σ' αυτόν που ζητεί την μεταμόρφωση, το κεντρικό κήρυγμα της Ορθοδοξίας. Να μην τον καταδικάσουμε, λοιπόν τον Καρνάβαλο, αλλά να σταθούμε να δούμε κάτω από την προσωπίδα του το δάκρυ του και να ακούσωμε την αγωνία και την έκκλησή του".

Με τα λόγια αυτά ενός μακαριστού Γέροντος Αρχιερέως του Οικουμενικού Θρόνου, ξεκίνησα για να γράψω στην συνέχεια μερικές σκέψεις για την πανάρχαια αυτή συνήθεια του μασκαρέματος, που κάθε χρόνο την εποχή αυτή αναβιώνεται. Ο άνθρωπος από την στιγμή της πτώσης του και μετά άρχισε να κρύβει τον εαυτόν του, να καλύπτεται. Δεν άντεχε στην ακάλυπτη θέα του προσώπου, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιεί διάφορες προσωπίδες. Ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων ευχαριστούνται να κυκλοφορούν με προσωπείο. Το φορούν σαν να είναι το ωραιότερο πρόσωπό τους. Κρύβονται κάτω από αυτό για να ξεγελούν ο ένας τον άλλο. Πιστεύουν ότι κάτω από την μάσκα το πρόσωπο ελευθερώνεται από αρκετά συμπλέγματα και κτυπά όσο μπορεί θεσμούς, θεούς και έθιμα. Αποτέλεσμα οι σχέσεις των ανθρώπων αυτών να κυμαίνονται μεταξύ ψέματος και απάτης. Βέβαια ο άνθρωπος δεν περιμένει να έρθουν οι Απόκριες για να χρησιμοποιήσει όλα αυτά τα μέσα της κάλυψης του ανθρωπίνου προσώπου του. Οι μάσκες είναι σε διαρκή χρήση. Κάποτε θα έλθει η ώρα που θα πέσουν. Δεν αντέχουν στο διάβα του χρόνου. Πολύ δε περισσότερο στην αιωνιότητα. Και όταν πέσουν, τότε δίχως άλλο θα φανεί η γύμνια, η ασχήμια και η πραγματικότητα του ανθρωπίνου προσώπου. Θα αποκαλυφθούν τα υποσυνείδητά μας.

Γιατί άραγε ο άνθρωπος επιδιώκει την κάλυψη η μεταμόρφωση του προσώπου του και ιδιαίτερα τις ημέρες των Απόκριων; Η απάντηση είναι απλή. Δεν αντέχει την καθημερινή υποκρισία και ζητά ευκαιρία να ξεσπάσει, να ξεφαντώσει ελεύθερα. Το καθημερινό θέατρο τον έχει κουράσει θέλει μέσα από τον Καρνάβαλο να ζήσει την ελευθερία του. Είναι όμως αυτό ελευθερία; η τι είναι αυτό που θα του προσφέρει ο Καρνάβαλος, όταν μετά την παρέλευσή του καλείται και πάλι να ζήσει μια νέα Διονυσιακή υποκρισία; Χρειάζεται ο άνθρωπος της τεχνοκρατούμενης εποχής μας να πάρει μέρος στο θέατρο αυτό του Καρνάβαλου, του εξωπραγματικού; Αν πούμε ναι, τότε εμφανίζεται η δραματικότητα που ζει το πρόσωπο στην καθημερινότητα. Φαίνεται ο αληθινός εαυτός του, που, συνήθως είναι χιουμοριστικός. Πολύ εύστοχα το διατυπώνει αυτό ο Πλάτωνας στο Συμπόσιό του: «Του αυτού ανδρός είναι κωμωδία και τραγωδία ποιείν». Δηλαδή, το ίδιο πρόσωπο μπορεί να παίζει κωμωδία και τραγωδία.

Αυτό βέβαια στο βάθος φανερώνει την κωμικοτραγικότητα του ανθρώπου, που όπως και αλλού αναφέρει ο Πλάτωνας, επίσης, στο Συμπόσιό του, ότι ο άνθρωπος γίνεται μασκαράς και κακοήθης, όταν οι καθημερινές ενέργειές του είναι επιπόλαιες, επιφανειακές, επιδερμικές.

Πως μπορεί όμως ο άνθρωπος να απαλλαγεί από όλα αυτά; Την απάντηση την βρίσκουμε μέσα στην Αγία Γραφή. Ο Θεάνθρωπος είναι το μόνο αληθινό πρόσωπο και πρότυπο για όλους εμάς. Η ζωή και δι-δασκαλία του μας δείχνει τον δρόμο που οφείλομε όλοι να ακολουθήσουμε ως παιδιά Του. Είμαστε τα μόνα δημιουργήματα που πλαστήκαμε «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Θεού» και ως τέτοια δεν μας επιτρέπεται να παραμορφώσουμε το πρόσωπο μας. Στο ανθρώπινο πρόσωπο, το οποίο πλάσθηκε όμοιο με την εικόνα του Θεού δεν ταιριάζει το προσωπίο. Το προσωπίο μας απομακρύνει από τον Δημιουργό και μας οδηγεί σε μια πτωτική κατάσταση κατά τη στιγμή την οποία σήμερα -όλοι μας λίγο-πολύ ζούμε τη λύτρωση του Χριστού. Ο Ιησούς Χριστός ήρθε στον κόσμο χαρίζοντας και πάλι στο ανθρώπινο πρόσωπο την αρχική του ωραιότητα. Είναι παράλογο στην τεχνοκρατούμενη κοινωνία που ζούμε να επιδιώκει ο άνθρωπος την μεταμόρφωση του προσώπου και όχι της ψυχής. Μήπως αυτές τις ημέρες των Απόκριων ακολουθώντας το έθιμο του Καρνάβαλου οδηγούμαστε όλοι εμείς να ζήσουμε για μια ακόμη φορά την ανώνυμη διονυσιακή υποκρισία;

Πάντως όποια και να είναι η στάση μας απέναντι στον Καρνάβαλο, θετική ή αρνητική, ας ευχηθούμε, ώστε αυτός να είναι αιτία που να οδηγηθούμε από την απρόσωπη ύπαρξη στην προσωπική υπόσταση.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο Θεός μας δώρισε το ωραιότερο πρόσωπο του σύμπαντος. Το δικό Του πρόσωπο. Το πρόσωπο της αλήθειας και της αγιότητας. Γιατί θέλουμε να το σκεπάζουμε με τις ανατριχιαστικές μάσκες της ψευτιάς και του σκοταδισμού; Γιατί δεν το επιτρέπουμε να λάμπει καθαρό και να φωτίζει μέσα στη διαχρονικότητα του Θεού; Και να είμαστε σίγουροι όταν το πρόσωπό μας είναι χωρίς μάσκα, τότε

αναπτύσσεται συνεχώς μέσα στην άπειρη τελειότητα και ωραιότητα κάτω από τη χάρη του τριαδικού Θεού. Αυτό είναι το αληθινό ανθρώπινο πρόσωπο.

("Εφημέριος", Φεβρ. 2004)

(*Πηγή ηλ. κειμένου: "Αντιαιρετικόν Εγκόλπιον"*)

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ:

[Το καρναβάλι λοιμική νόσος \(Πρωτοπρ. π. Θεόδωρος Ζήσης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης\)](#)

[Καρναβαλισμός, Νεο-Ειδωλολατρία σήμερα \(Αρχιμ. π. Ιγνάτιος Σταυρόπουλος\)](#)

[Προβολή ειδωλολατρικών εθίμων και η στάση των Χριστιανών \(Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Δ. Μεταλληνός, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών\)](#)